

BOEKBESPREKING.

Der Wert unserer Wurzelfüllungssubstanzen von Dr. Alfred Lichtwirtz. (Sammlung von Abhandlungen aus der Zahnheilkunde Heft 24) Berlinische Verlagsanstalt. 55 blz. Prijs 8.80 M.

De kaleidoscopische verscheidenheid van zienswijzen en min of meer gefundeerde overtuigingen op tandheelkundig gebied vindt wel haar belangrijkste centrum op het terrein der pulpa- en wortelkanaalbehandeling. Van het aantal meeningen en resulterende methoden dat elkaar daar rendez-vous geeft heeft de schrijver (gelijk de titel reeds aangeeft) met betrekking tot het wortel-vulmateriaal een inventaris opgemaakt en deze systematisch ingedeeld. Daarbij worden de verschillende groepen en de belangrijkste representanten van elk getoetst aan de algemeene eischen, aan een goed vulmateriaal te stellen, welk lijstje van voorwaarden reeds door *Miller* werd opgesteld en achter-eenvolgens aangevuld door *Mayrhofer*, *Kneschaurek*, *Albrecht en Möller*. De schrijver voegt daar bovendien nog een drietal zelf aan toe n.l.:

1. Het materiaal moet bij zijn inbrenging den operateur de mogelijkheid openen, vast te stellen, wanneer het foramen apicale bereikt is.
2. Het materiaal mag niet aan verandering onderhevig zijn, resp. krimpen of vervluchtigen.
3. Het mag geen bestanddeelen bevatten, welke voor het organisme schadelijk zouden kunnen zijn.

Deze voorwaarden medegeteld, is het aantal thans officieel geklommen tot 15, zoodat het voor eenig vulmateriaal een drommelsche toer wordt om wetenschappelijke sanctie te verkrijgen. Men is bij deze nieuwe verzwaring der „examen eischen”, dan ook wel benieuwd, van den schrijver te vernemen aan welk materiaal hij het certificaat van deugdelijkheid zal uitreiken. Dit blijkt ten slotte te zijn: de Al-

brechtsche wortelvulling¹⁾), ook door Möller in zijn „Experimentelle Beiträge zu den modernen Wurzelfüllungsmethoden” indertijd reeds als de meest aan de gestelde eischen beantwoordende vulling bevonden. De schrijver prefereert echter een combinatie van de Albrechtsche massa met een bedekking van de trikresolformalin-pasta van Scheuer. Bij zeer wijde kanalen wordt dan nog een korte gutta-percha „point” ingebracht.

Voor een goed vulmateriaal is echter nog altijd het resultaat gebonden aan de technische applicatie welke in hooge mate beïnvloed wordt door allerlei factoren als: bereikbaarheid, localisatie der caviteit, gesteldheid der wortelkanalen, mede- of tegenwerking van de zijde van den patient, enz. Eenige jaren geleden heb ik deze uitvoerig in dit tijdschrift besproken, wijl het universeele of afwisselende gebruik van een of meer vulmaterialen of wortelbehandelingsmethoden voor een betrouwbaar resultaat, aan de omstandigheden dient te worden aangepast.

Tot mijn teleurstelling doet de lezing ontdekken dat de schrijver bij de behandeling van het onderwerp ook steeds zijn heil blijft zoeken in een universeele vulling. 't Eenige verschil tusschen hem en andere schrijvers over dit (en andere!) tandheelkundige onderwerpen bestaat hierin, dat de laatste geen contra-indicaties voor het materiaal hunner keuze erkennen terwijl hij ten minste het contact met de vaak weerbarstige realiteit niet heelemaal heeft verloren. De schrijver komt n.l. in het hoofdstuk over de „Anwendbarkeit” (der A'sche wortelvulling) tot de erkenning, dat o.a. in distale caviteiten in de bovenkaak het vloeibare materiaal niet in de pulpakamer gebracht kan worden en bijgevolg ook niet in de wortelkanalen gepompt. Wat hij in dergelijke gevallen dan doet is de moeite van het citeeren waard:

„Dagegen wird es stets gelingen eine weich bleibende Paste mit „Hilfe der Miller-Nadel oder einer gebogenen Sonde bis auf die „Oeffnung des Wurzelkanals zu bringen. Es wird sogar gelingen, „mit Hilfe der Paste auch einen erheblichen Teil des Flüssigkeits- „tropfens (de A'sche vulling n.l.B.) von den Rändern der Kavität bis „auf den Eingang zum Wurzelkanal zu befördern.”

Met de hand op het hart kan ik verklaren tot een dergelijke praesentie ook in staat te zijn! Maar daarmee zijn de kanalen niet gevuld, wat de schrijver dan ook zoo listig is in 't midden te laten.

¹⁾ Deze bestaat uit een verbinding van resorcin met formalin, waaraan ter verangzaming der reactie glycerine is toegevoegd, welke het eind product gelijktijdig gelatineus maakt.

Trouwens de vul-techniek der bovengenoemde wortelvulling is geheel die der andere vloeibare wortelvullingen en berust evenzeer voor de boven kaak meer op speculatie en de overtuiging dat het kanaal nu wel gevuld zal zijn, dan wel op exacte contrôle, al meent de schrijver met het napersen van een weinig tricr.-form. pasta uit de optredende gevoeligheid te mogen constateeren dat het kanaal tot aan de apex gevuld is. De mogelijkheid, dat apicaal ingestoten lucht bij druk eveneens gevoeligheid doet ontstaan heeft hij echter buiten beschouwing gelaten.

Zoodat we na lezing tot de slotsom komen dat ook Lichtwitz ons niet verder brengt dan tot aan de distale caviteiten in de boven molaren (en praemolaren!) in gezelschap van Albrecht en Möller, waar we het dan maar weer probeeren moeten met chloropercha en „point” of zonder...

Het stelselmatige overzicht van het wortelvullings-vraagstuk „made in Germany”, lijkt mij des schrijvers beste resultaat met zijn werkje.

BUISMAN.